

Όταν το σινεμά ευώδιαζε επανάσταση

Οι αρχές του εικοστού αιώνα ζητούσαν απάντηση στην έκρηξη της βιομηχανικής επανάστασης της προηγούμενης εκατονταετίας, η οποία δίχως χρονοτριβή και δισταγμό, δούλευε για την ανέγερση των καπιταλιστικών φυλακών. Η δυναμική της δε θα μπορούσε να την αφήσει ασυνόδευτη από τον απαραίτητο συμβίο, που εμπνεύστηκε από τα δόγματα της ταχύτητας και της ορμητικής κίνησης, ονόματι "φουτουρισμός". Εφτασε να λατρευτεί ακόμη και αυτός ο πρώτος παγκόσμιος πόλεμος, ως εκφραστής της απαραίτητης για κάθε ριζική αναμόρφωση σύγκρουσης. Στην άκρη αυτού του γαμήλιου σύμφωνου καιροφυλακτούσε ο φασισμός. Ο Τζακομέτι, ο Κάρα, ο Μποτσioni και οι άλλοι είδαν στην πατρίδα τους τον Μουσολίνι να βαφτίζει με τη σειρά του την πολιτική του ως πράξη δυναμικής αναμόρφωσης.

Λίγο παραπέρα, στη Ρωσία των κουλάκων και του τσάρου, η κυοφορούμενη επανάσταση είχε κι αυτή τη δική της έννοια να μιλήσει με το στόμα μιας τέχνης ανθρωποκεντρικής και όχι "μηχανοκινούμενης". Ο κινηματογράφος, ως τη στιγμή εκείνη, προφανώς και ζευγάρωνε τέλεια με τους φουτουριστές, χάρη στην υλική του φύση, φτιαγμένη από το ανυπόμονο να τρέξει, σελλοιντ. Στα χέρια των ρώσων πρωτοπόρων, η έβδομη τέχνη αναδεικνυόταν ως τέτοια. αφού έφευγε από την κούνια του επιστημονικού αξιοπεριέργου για να βρεθεί στην αγκαλιά μερικών φωτισμένων σκηνοθετών. Ο Αϊζενστάιν, γιος ρηξικέλευθου αρχιτέκτονα, δίπλα με τον Τζίγκα Βερτόφ, τον Πουντόβκιν, τον Ντοβζένκο, ακόμη και αυτός ο Μαγιακόφσκι συγκρότησαν μια κινηματογραφική παρέα- ομάδα, η οποία απομακρύνθηκε από τη φτώχεια της "αναπαράστασης" για να ζήσει με τον πλούτο της "σύνδεσης", δηλαδή του μοντάζ. Μέσα από το "δυναμισμό" του, όπως έλεγαν, συναντάει κανείς τη βασική μαρξική μέθοδο της διαλεκτικής. Υψώθηκε έτσι ο απέναντι πόλος του φουτουρισμού, με πολλές αισθητικές συγγένειες, όχι όμως και ιδεολογικές.

Εν τέλει, συμβαίνει συχνά αυτό, η τέχνη, σε όλες της τις εκδοχές (κινηματογραφικές, εικαστικές, λογοτεχνικές) μακροημέρυσε περισσότερο από τον πολιτικό της σύντροφο, την οκτωβριανή επανάσταση. Ο Αϊζενστάιν βρήκε τρόπο να μεταποιήσει την παρανεϊκή του τέχνη σε "κριτική", ο Βερτόφ πατηκώθηκε, ο Μαγιακόφσκι είπε "αντίο", ψυχή τε και σώματι, κάποιοι άλλοι...προσκύνησαν το σοσιαλιστικό ρεαλισμό. Είχε μόλις γεννηθεί το αδερφάκι της ρωσικής πρωτοπορίας. Ίσως τερατογένεση, όμοια με το γενήτορά του, πατερούλη. Ευτυχώς, όμως, ο,τι ζύμωσε τα καλύτερα όνειρα, που μπορούν να... ξυπνήσουν τον αδικημένο, εξακολουθεί να φωτίζει την κινηματογραφική επανάσταση, αντίθετα με το πολιτικό σκότος, το οποίο σκεπάζει δεκαετίες τώρα τη Ρωσία. Μια σύγχρονη γενιά ρώσων δημιουργών, με προεξάρχοντα τον Ζβιαγκίντσεφ, μας πείθει ότι όλα μπορούν να ξαναρχίσουν...

Βασίλης Κεχαγιάς
Κριτικός κινηματογράφου, Δημοσιογράφος

Ματιές στην Ιστορία

4ο Τετράημερο Ιστορικού Ντοκιμαντέρ

29, 30
Σεπτεμβρίου

1, 2
Οκτωβρίου

αίθουσα "Ι.Μανωλεδάκης", Χορτιάτης
καθημερινά στις 20.00
ελεύθερη είσοδος

Διοργάνωση:

ΧΟΡΤΙΑΤΗΣ 570

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΝ ΧΟΡΤΙΑΤΗΣ

χορηγοί επικοινωνίας:

EPT

Ε2

353

93.4 FM

Η ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΙΩΝ

alter this

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Παρασκευή 29/9, ώρα 20.00

- Ο Βασίλης Κεχαγιάς, κριτικός Κινηματογράφου – δημοσιογράφος, προλογίζει με θέμα « Όταν ο κινηματογράφος ευώδιαζε επανάσταση ».
- Ο ποιητής Γιάννης Βρεττός, διαβάζει το ποίημα του Ανδρέα Εμπειρικού «ΕΣ-ΕΣ-ΕΣ-ΕΡ Ρωσία». Τον συνοδεύει ο κιθαρίστας Θανάσης Πίπασας.
- Προβολή του αριστουργηματικού ντοκιμαντέρ « Ο άνθρωπος με την κινηματογραφική μηχανή » του Τζίγκα Βερτώφ (1929), 60'. Η ταινία θα προβληθεί με τη συνοδεία ζωντανής μουσικής.

Σάββατο 30/9, ώρα 20.00

- Ο Χρήστος Λάσκος, εκπαιδευτικός – οικονομολόγος, προλογίζει με θέμα: « Τα μηνύματα της Οκτωβριανής Επανάστασης σήμερα ».
- Ο ποιητής – εκδότης του περιοδικού ΕΝΕΚΕΝ, Γιώργος Γιαννόπουλος, διαβάζει: « Συμβουλές ενός θεατή », του Βλαντιμίρ Ίλιτς Λένιν. Τον συνοδεύει με φαγκτό, η Μαρίνα Ηλιοπούλου, επίλεκτο μέλος της Κρατικής Ορχήστρας Θεσσαλονίκης.
- Προβολή του ντοκιμαντέρ « Η Φεβρουαρινή Επανάσταση » (1964), 17', παραγωγή του Β.Β.Σ.
- Προβολή του θρυλικού έργου του μεγάλου Σεργκέι Αιζενστάιν «Θωρηκτό Ποτέμκιν»,(1925), 90' μια ταινία σταθμός στον παγκόσμιο κινηματογράφο.

με την υποστήριξη του Κέντρου Μελετών για το Σινεμά (ΚΕ.ΜΕ.Σ.)

Κυριακή 01/10, ώρα 20.00

- Ο Γιάννης Μπόλης, ιστορικός τέχνης του Κρατικού Μουσείου Σύγχρονης Τέχνης, παρουσιάζει την περίφημη « Συλλογή Κωστάκη» με έργα της Ρωσικής πρωτοπορίας. Θα προβληθεί σχετικό video.
- Ο συγγραφέας Ισίδωρος Ζουργός, διαβάζει αποσπάσματα, που αναφέρονται στην περίοδο της Οκτωβριανής Επανάστασης, από το τελευταίο του ιστορικό μυθιστόρημα « Λίγες και μια νύχτες ».
- Μικρό μουσικό δρώμενο με τον κιθαρίστα, Γιώργο Κουκουμπέση.
- Προβολή του «θαμμένου» για 80 περίπου χρόνια εξαιρετικού ντοκιμαντέρ «Από τον Τσάρο στον Λένιν», του αμερικανού σκηνοθέτη Χέρμαν Αξελμπάνκ (1935-70).

Δευτέρα 02/10, ώρα 20.00

- Ο πανεπιστημιακός Σπύρος Μαρκέτος, προλογίζει με θέμα: «Η μνήμη της επανάστασης μέσα από την τέχνη»
- Ο συγγραφέας Βασίλης Τσιράκης, διαβάζει αποσπάσματα από το τελευταίο του ιστορικό μυθιστόρημα, «Τα χρόνια ανάμεσα», που αναφέρονται στην περίοδο της Οκτωβριανής Επανάστασης.
- Μικρό μουσικό δρώμενο.
- Προβολή επάλεπτου ανέκδοτου κινηματογραφικού υλικού της περιόδου της επανάστασης, από το αρχείο του σκηνοθέτη Τάσου Ψαρρά.
- Προβολή του αριστουργήματος του Αλεξάντερ Ντοβζένκο « Η ΓΗ », Ένα υπέροχο ποίημα εν κινήσει.....

Στην Αίθουσα «Ι. Μανωλεδάκης» θα λειτουργεί έκθεση βιβλίου